SKA – 12/2007

S P R I E D U M S

Rīgā 2007.gada 8.februārī

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētājs senators N.Salenieks
senatore V. Krūmiņa
senatore I.Skultāne

piedaloties pieteicējas *L.G.* un *K.G.* pārstāvim *J.K.* un trešās personas *J.P.* pārstāvei *A.O.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *L.G.* un *K.G.* pieteikumu par Rīgas domes priekšsēdētāja 2001.gada 8.marta lēmuma Nr.2001/375 atcelšanu un pienākuma uzlikšanu Rīgas domei, sakarā ar *L.G.* kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2006.gada 16.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] *L.G.* un *K.G.* 2000.gada 29.decembrī un 2001.gada 16.februārī vērsušies Rīgas domē ar lūgumu veikt ēkas Rīgā, */dzēsta adrese/* un šīs ēkas */dzēsts dzīvokļa numurs/* dzīvokļa tehnisko ekspertīzi, atzīt minēto ēku un dzīvokli par avārijas stāvoklī esošiem, kā arī nodrošināt *L.G.* un *K.G.* ar īres dzīvokļiem.

Ar Rīgas domes Rīgas Centra rajona izpilddirekcijas 2001.gada 8.februāra lēmumu Nr.4.1.11-16/284/2000 (turpmāk – Izpilddirekcijas 2001.gada 8.februāra lēmums) un Rīgas domes priekšsēdētāja 2001.gada 8.marta lēmumu Nr.2001/375 (turpmāk – Rīgas domes 2001.gada 8.marta lēmums) *L.G.* un *K.G.* atteikts apmierināt iesniegumos minētos lūgumus. 2001.gada 8.februāra un 8.marta vēstulē norādīts, ka ēku Rīgā, */dzēsta adrese/* un šīs ēkas */dzēsts dzīvokļa numurs/* dzīvokli nevar atzīt par avārijas stāvoklī esošiem, jo Rīgas pilsētas Būvinspekcija un Centra rajona būvinspektors, pieaicinot AS „Komunālprojekts” galveno speciālistu, ēkas pārvaldnieku un ēkas */dzēsts dzīvokļa*

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

numurs/ dzīvokļa īpašnieku *B.F.*, 1999.gada 8.septembrī apsekoja deformētās konstrukcijas un nostiprināto konstrukciju stāvokli 1. un 2.dzīvoklī. Apsekošanas rezultātā tika sastādīts apsekošanas akts (turpmāk –1999.gada 8.septembra apsekošanas akts), kurā secināja, ka veikto konstrukciju pastiprināšanas rezultātā novērstas nobrukuma iespējas un, sākot no akta sastādīšanas dienas, ir iespējams uzsākt dzīvokļu, tostarp, */dzēsts dzīvokļa numurs/* dzīvokļa ekspluatāciju. Izpilddirekcijas 2001.gada 8.februāra lēmumā norādīts, ka Izpilddirekcijai un starpresoru komisijai nav pamata apšaubīt iepriekšminētās komisijas kompetenci, kā arī atbildību par 1999.gada 9.septembra pieņemto lēmumu un to pārskatīt. Ņemot vērā minēto, ieteikts jautājumu risināt ar ēkas īpašnieku, kurš ir atbildīgs par ēkā dzīvojošo īrnieku nodrošināšanu ar citu dzīvojamo platību, ja turpmāka esošās dzīvojamās platības izmantošana kļūst neiespējama patvaļīgi veiktu būvdarbu rezultātā.

[2] *L.G.* un *K.G.* 2001.gada 6.aprīlī iesnieguši Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā pieteikumu, kurā lūgts atzīt par prettiesisku Rīgas domes rīcību un uzlikt pienākumu Rīgas domei atzīt māju Rīgā, */dzēsta adrese/* un šīs ēkas */dzēsts dzīvokļa numurs/* dzīvokli par avārijas stāvoklī esošu un piešķirt pieteicējiem īres dzīvokļus. Pieteicēji norādījuši tālāk minēto.

[2.1] 1999.gada 2.septembrī mājā Rīgā, */dzēsta adrese/* notika avārija. Pēc namīpašuma pārvaldnieka pieprasījuma AS „Komunālprojekts" veica mājas tehnisko apskati un 1999.gada 7.septembra slēdzienā Nr.10-40.4./358 (turpmāk – Komunālprojekta atzinums) secināja, ka *B.F.* vainas dēļ, veicot neatļautu būvniecību ēkas 1.stāvā, vidējā nesošā siena nosēdās un notika tās deformācija mājas augšējos stāvos, saplaisājot sienas mūrim. Līdz ar to evakuēto dzīvokļu ekspluatācijas atjaunošana pieļaujama tikai pēc deformētās sienas nostiprināšanas un attiecīgas atļaujas saņemšanas ne ātrāk kā 2–3 mēnešu laikā.

[2.2] 1999.gada 8.septembra apsekošanas akts sastādīts bez pieteicēju klātbūtnes. Tajā nav ņemts vērā, ka namā Rīgā, */dzēsta adrese/* dzīvot ir bīstami.

[2.3] Ar 1999.gada 9.septembra ekspertīzes slēdzienu (turpmāk – Ekspertīzes 1999.gada 9.septembra slēdziens) konstatēts, ka ēkas augšējo stāvu dzīvokļos, tostarp pieteicēju dzīvoklī nesošās sienas mūrī izveidojušās plaisas ar atvērumu 5–6 mm, deformētas dzīvokļu iekšējās starpsienas, telpu grīdas un griestu līmeņa svārstības pārsniedz 5 cm, deformējušās durvju ailas, kā rezultātā durvis nav atveramas un ēkā ir paaugstināta ugunsbīstamība. Lai varētu atsākt ēkas augšējo stāvu ekspluatāciju, jāveic

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

ēkas ielas korpusa kompleksais remonts, darbu veikšanai korpuss jāatbrīvo no iedzīvotājiem. Tātad minētais slēdziens ir pretrunā ar 1999.gada 8.septembra aktu.

[2.4] Ēka un pieteicēju dzīvoklis vēl aizvien ir avārijas stāvoklī.

[2.5] Ar Rīgas domes Komunālā departamenta Dzīvokļu pārvaldes 2000.gada 28.februāra vēstuli Nr.1.132-6/667 pieteicēju lūgums izīrēt dzīvokļus ir noraidīts, pamatojoties uz iepriekš minētajiem atzinumiem.

[2.6] Pieteicēji uzskata, ka viņiem pienākas pašvaldības palīdzība saskaņā ar likuma „Par valsts un pašvaldību palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 1. un 13.pantu un Ministru kabineta 1993.gada 23.novembra noteikumu Nr.17 „Par kārtību, kādā reģistrējamas personas (ģimenes) dzīvokļa jautājumu risināšanai paredzētās valsts un pašvaldību palīdzības saņemšanai" (turpmāk – Noteikumi Nr.17) 9.1.apakšpunktu.

[2.7] */dzēsts dzīvokļa numurs/* dzīvokļa īpašnieks *J.P.* 2004.gada 5.maijā pieteicējiem izsniedzis brīdinājumu, ka viņš nolēmis uzsākt šā dzīvokļa kapitālo remontu. Brīdinājums pamatots ar licencēta būvinženiera *V.G.* 2004.gada 17.marta tehniskās apsekošanas slēdzienu. Arī tas pierāda, ka kapitālais remonts nepieciešams sakarā ar 1999.gadā notikušo avāriju.

K.G. 2004.gada 22.decembra iesniegumā raksta, ka dzīvokļa jautājumu ir atrisinājis, deklarējis dzīvesvietu citā adresē un pieteikumu neuztur.

[3] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas lēmumu lieta nodota izskatīšanai Rīgas pilsētas Centra rajona tiesai. Ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas lēmumu lieta nodota izskatīšanai Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesai. Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas lēmumu lieta nodota izskatīšanai Administratīvajai rajona tiesai.

[4] Administratīvā rajona tiesa kā trešo personu lietā pieaicinājusi dzīvojamās mājas daļas Rīgā, */dzēsta adrese/* īpašnieku *J.P.*

Administratīvā rajona tiesa ar 2005.gada 20.septembra spriedumu *L.G.* pieteikumu atzinusi par daļēji pamatotu, atcēlusi Izpilddirekcijas 2001.gada 8.februāra lēmumu un Rīgas domes 2001.gada 8.marta lēmumu, kā arī uzlikusi Rīgas domei pienākumu izlemt jautājumu par pašvaldības palīdzības sniegšanu *L.G.*, izīrējot viņai dzīvokli. Tiesa izbeigusi tiesvedību *L.G.* pieteikuma daļā par pienākuma uzlikšanu Rīgas domei atzīt māju Rīgā, */dzēsta adrese/* par avārijas stāvoklī esošu un izbeigusi tiesvedību pieteikuma daļā, kas ierosināta, pamatojoties uz *K.G.* pieteikumu.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

[5] Izskatījusi lietu sakarā ar Rīgas domes apelācijas sūdzību, Administratīvā apgabaltiesa ar 2006.gada 16.jūnija spriedumu atzinusi par nepamatotu un noraidījusi *L.G.* pieteikumu par Rīgas domes 2001.gada 8.marta lēmuma atcelšanu un pienākuma uzlikšanu Rīgas domei atzīt */dzēsts dzīvokļa numurs/* dzīvokli Rīgā, */dzēsta adrese/* par esošu avārijas stāvoklī un piešķirt *L.G.* īres dzīvokli. Spriedums pamatots ar tālāk minētajiem argumentiem.

[5.1] Strīds ir par to, vai ir tiesisks un pamatots pašvaldības atteikums sniegt pieteicējai likuma „Par valsts un pašvaldību palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 13.pantā minēto palīdzību, proti, nodrošināt pieteicēju ar īres dzīvokli.

[5.2] No likuma „Par valsts un pašvaldību palīdzību dzīvokļu jautājumu risināšanā" 1.panta, 2.panta 1.punkta, 5. un 6.panta secināms, lai persona (ģimene) likumā noteiktā kārtībā saņemtu pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā, ir jāizpildās vairākiem priekšnoteikumiem, tostarp ir jābūt pašvaldības lēmumam par personas (ģimenes) reģistrēšanu palīdzības saņemšanai. Reģistrēšanas kārtību noteica Noteikumu Nr.17 9.punkts. Tādējādi likuma „Par valsts un pašvaldību palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 13.panta 1.punktā minētajā gadījumā – aizņemtā dzīvojamā māja, dzīvoklis, vai dzīvojamā telpa ir kļuvusi nederīga apdzīvošanai stihiskas nelaimes gadījumā vai, ja ēku konstrukcijas ir avārijas stāvoklī – ar īres dzīvokļiem pašvaldības pienākums bija nodrošināt personas (ģimenes) ārpus vispārējās likumā noteiktās kārtības.

[5.3] Izskatāmajā gadījumā pieteicēja bija vērsusies ar iesniegumu pašvaldībā, izteikusi lūgumu saņemt palīdzību saskaņā ar likuma „Par valsts un pašvaldību palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 13.pantu, kā arī iesniegusi dokumentus, kas, viņasprāt, apliecina tiesības saņemt palīdzību. No *L.G.* iesnieguma pašvaldībai secināms, ka viņa vēlējās saņemt palīdzību atbilstoši likuma „Par valsts un pašvaldību palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 13.panta 1.punktam, jo uzskatīja, ka ēka Rīgā, */dzēsta adrese/* un šīs ēkas */dzēsts dzīvokļa numurs/* dzīvoklis, kuru īrē pieteicēja, ir avārijas stāvoklī. Kaut arī ne Izpilddirekcijas lēmumā, ne arī Rīgas domes 2001.gada 8.marta lēmumā nav atsauces uz likuma „Par valsts un pašvaldību palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" un Noteikumu Nr.17 normām, ar Rīgas domes lēmumu faktiski ir atzīts, ka pieteicēja neatbilst likumā noteiktajiem kritērijiem neatliekamas palīdzības saņemšanai, tādēļ atteikts *L.G.* šādu palīdzību sniegt. Ievērojot minēto, nepieciešams pārbaudīt, vai Rīgas domes atteikums bija pareizs.

[5.4] Likuma „Par valsts un pašvaldību palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 13.panta 1.punkta mērķis bija noteikt, ka pašvaldības pienākums ir neatliekami sniegt

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

palīdzību – izīrēt dzīvokli – tām pašvaldības teritorijā dzīvojošām personām, kurām līdz šim aizņemtā dzīvojamā telpa (māja, dzīvoklis, telpa) ir kļuvusi dzīvošanai nederīga, proti, tā nenodrošina pat minimālos dzīves apstākļus dzīvokļa jautājumā, un šī dzīvojamā telpa kļuvusi nederīga dzīvošanai stihiskas nelaimes gadījumā, vai tādēļ, ka ēku konstrukcijas ir avārijas stāvoklī.

No lietā esošajiem pierādījumiem, pieteicējas iesniegumos pašvaldībai, kā arī pieteikumā tiesai un paskaidrojumos minētajiem faktiem secināms, ka pieteicējas īrētais dzīvoklis 1999.gada 2.septembra avārijas rezultātā ir deformēts un ēkai Rīgā, */dzēsta adrese/* nepieciešams kapitālais remonts, par to lietā nav strīda. Nav strīda arī par to, ka */dzēsts dzīvokļa numurs/* dzīvoklim ir nepieciešams remonts, jo tas norādīts Komunālprojekta atzinumā, Ekspertīzes 1999.gada 9.septembra slēdzienā, 1999.gada 8.septembra apsekošanas aktā un to apliecina arī lietā iesniegtais būvinženiera *V.G.* 2004.gada 17.marta tehniskās ekspertīzes slēdziens minētās ēkas */dzēsts dzīvokļa numurs/* dzīvoklim. No minētajiem pierādījumiem, kas bija pietiekami, lai Rīgas dome izlemtu pieteicējas iesniegumu pēc būtības, pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas laikā nepastāvēja tādi apstākļi, kuru dēļ pieteicējas aizņemtā dzīvojamā telpa bija uzskatāma par dzīvošanai nederīgu. Tas vien, ka dzīvojamā telpa ir bojāta un tādēļ pieteicējas sadzīves apstākļi neatbilda tam, kādi tie bija pirms avārijas, nebija pietiekams pamats lūgt pašvaldībai sniegt neatliekamo palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā. Līdz ar to pieteicēja neatbilda likumā noteiktajiem kritērijiem pašvaldības neatliekamās palīdzības saņemšanai.

[5.5] Ņemot vērā secināto, Rīgas domes 2001.gada 8.marta lēmums par atteikšanos sniegt pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā bija pareizs. Pareizs ir arī Rīgas domes 2001.gada 8.marta lēmumā norādītais arguments, ka mājas Rīgā, */dzēsta adrese/* īpašnieka pienākums ir nodrošināt ēkas drošu ekspluatāciju un uz remonta laiku izvietot iedzīvotājus citās dzīvojamās telpās, jo šāds dzīvojamo telpu īpašnieka pienākums bija noteikts likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 40.panta otrajā daļā, kā arī izrietēja no minētā likuma 30., 33.–36.panta, kas noteica īres attiecības mājas (dzīvojamās telpas) kapitālremonta gadījumā. Vienlaikus atzīstams, ka Rīgas domes 2001.gada 8.marta lēmums ir ar trūkumiem, proti, tas neatbilst Ministru kabineta 1995.gada 13.jūnija noteikumu Nr.154 „Administratīvo aktu procesa noteikumu" 63.3.apakšpunktam, kas noteica, ka viena no administratīvā akta sastāvdaļām ir norāde uz piemērotajām tiesību normām. Taču, tā kā Rīgas domes 2001.gada 8.marta lēmums pēc būtības ir pareizs un pieteicējai no minētā lēmuma satura bija saprotams, ka viņai tiek atteikta pašvaldības neatliekamā palīdzība dzīvokļa jautājuma risināšanā, minētais trūkums nav uzskatāms par

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

tādu, kura rezultātā tiesai Rīgas domes 2001.gada 8.marta lēmums būtu jāatzīst par prettiesisku.

[5.6] Pirmās instances tiesas spriedums pārsūdzētajā daļā bija nepareizs, jo tiesa bija nepareizi izvērtējusi lietā esošos pierādījumus kopsakarībā ar likuma „Par valsts un pašvaldību palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 13.panta 1.punktu.

[6] *L.G.* par Administratīvās apgabaltiesas 2006.gada 16.jūnija spriedumu iesniegusi kasācijas sūdzību, lūdzot minēto spriedumu atcelt un nodot lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesai. Kasācijas sūdzība pamatota ar tālāk norādītajiem argumentiem.

[6.1] Tiesa daļēji nepareizi piemērojusi un nepareizi interpretējusi likuma „Par valsts un pašvaldību palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 13.panta 1.punktu. No minētās normas redakcijā, kas bija spēkā 1999.gada 2.septembrī, kad ēkā Rīgā, */dzēsta adrese/* un līdz ar to arī pieteicējas īrētajā */dzēsts dzīvokļa numurs/* dzīvoklī notika avārija, nepārprotami izriet, ka par tādām personām (ģimenēm), kuras valstij un pašvaldībām neatliekami jānodrošina ar īres dzīvokļiem, jāuzskata personas (ģimenes), kuru aizņemtā dzīvojamā māja, dzīvoklis vai dzīvojamā telpa ir kļuvusi nederīga apdzīvošanai stihiskas nelaimes gadījumā vai, ja ēku konstrukcijas ir avārijas stāvoklī. Tātad no šīs normas izriet – ja ēkas konstrukcija ir avārijas stāvoklī, pašvaldībai neatliekami jānodrošina pieteicēja ar īres dzīvokli, un tāpēc tiesai vajadzēja piemērot šīs normas teikuma daļu „ja ēku konstrukcija ir avārijas stāvoklī". Likums „Par valsts un pašvaldību palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" redakcijā, kas bija spēkā 1999.gada 2.septembrī un 2001.gada 8.martā, nesatur termina „nederīgs dzīvošanai" definīciju. Arī likuma „Par dzīvojamo telpu īri" redakcijā, kas bija spēkā iepriekš minētajā laika posmā, nav ietverts termins „nederīgs dzīvošanai". Faktiski 2001.gada 8.martā, kad atbildētāja izdeva apstrīdēto aktu, ēka Rīgā, */dzēsta adrese/*, tostarp */dzēsts dzīvokļa numurs/* dzīvoklis jau no 1999.gada 2.septembra bija avārijas stāvoklī, un šādā stāvoklī minētais dzīvoklis atrodas arī šobrīd, ko apliecina arī tiesa savā spriedumā. Minēto apliecina arī 2004.gada 17.marta tehniskās ekspertīzes slēdziens, jo kopējā */dzēsts dzīvokļa numurs/* dzīvokļa īrnieki, tostarp pieteicēja, nevarēja deformēt ēkas nesošās sienas un starpsienas, kā arī pārseguma konstrukcijas dzīvoklī, kas konstatēts jau ar ekspertīžu slēdzieniem 1999.gadā.

[6.2] Tiesa nav piemērojusi materiālo tiesību normu, kuru vajadzēja piemērot, proti, Noteikumu Nr.17 9.1.apakšpunktu. Tiesai nevajadzēja piemērot likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 40.panta otro daļu, 30., 33.–36.pantu.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

[7] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis kasācijas sūdzību uzturēja, pamatojoties uz tajā norādītajiem motīviem. Atbildētājas pārstāvis kasācijas sūdzību neatzina, paskaidrojot, ka apgabaltiesas spriedums ir tiesisks un pamatots.

Motīvu daļa

[8] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 347.panta pirmo daļu tiesa, izskatot lietu kasācijas kārtībā, pārbauda lietā esošā sprieduma tiesiskumu un argumentus, kuri minēti kasācijas sūdzībā.

[9] Administratīvo lietu departamenta ieskatā apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, nav ievērojusi Administratīvā procesa likuma 154.pantu.

[9.1] Administratīvā procesa likuma 154.panta pirmā daļa noteic, ka tiesas pienākums ir novērtēt pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatojas uz vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, kā arī vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un taisnības principiem. Savukārt šā panta trešā daļa noteic tiesas pienākumu spriedumā norādīt, kādēļ tā vienam pierādījumam devusi priekšroku salīdzinājumā ar citu pierādījumu un atzinusi vienu faktu par pierādītu, bet citu – par nepierādītu. Kā iepriekš atzinis Administratīvo lietu departaments (*sk. 2005.gada 6.decembra lēmumu lietā Nr.SKA-390*), no minētajām tiesību normām izriet pierādījumu novērtēšanas konkrēts saturs, kas izpaužas, tiesas pienākumā noteikt attiecīgo pierādījumu objektivitāti un ticamību, salīdzinot pierādījumus, norādot, kādi apstākļi ar attiecīgo pierādījumu ir pierādīti, kā arī norādot, kāpēc tiek noraidīti citi pierādījumi par to pašu apstākli. Līdz ar to pierādījumu novērtēšana atzīstama par nepilnīgu, ja tiesa spriedumā konstatē lietā esošos apstākļus un norāda lietā esošos pierādījumus, neizsakot savu attieksmi un nekonstatējot to nozīmi lietas izspriešanā.

[9.2] Apelācijas instances tiesa sprieduma 15.punktā norāda, ka, izvērtējusi lietā esošos pierādījumus par ēkas Rīgā, */dzēsta adrese/* un tajā esošā dzīvokļa Nr.*/dzēsts dzīvokļa numurs/* stāvokli, tas ir, Komunālprojekta atzinumu, 1999.gada 8.septembra apsekošanas aktu un Ekspertīzes 1999.gada 9.septembra slēdzienu (sprieduma 11.5.-11.7.apakšpunkts), pieteicējas iesniegumos pašvaldībai, kā arī pieteikumā tiesai un paskaidrojumos minētos faktus, tiesa secina, ka pieteicējas īrētais dzīvoklis 1999.gada 2.septembra avārijas rezultātā tika deformēts, ka ēkai Rīgā, */dzēsta adrese/* nepieciešams kapitālais remonts un par to lietā nav strīda. Nav strīda arī par to, ka dzīvoklim Nr.*/dzēsts*

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

dzīvokļa numurs/ ir nepieciešams remonts, jo tas norādīts Komunālprojekta atzinumā, Ekspertīzes 1999.gada 9.septembra slēdzienā, 1999.gada 8.septembra apsekošanas aktā un to apliecina arī lietā iesniegtais būvinženiera *V.G.* 2004.gada 17.marta tehniskās ekspertīzes slēdziens */dzēsts dzīvokļa numurs/* dzīvoklim Rīgā, */dzēsta adrese/*. Tālāk tiesa norādījusi, ka „no minētajiem pierādījumiem, kas bija pietiekami, lai Rīgas dome izlemtu pieteicējas iesniegumu pēc būtības, pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas laikā nepastāvēja tādi apstākļi, kuru dēļ pieteicējas aizņemtā dzīvojamā telpa bija uzskatāma par dzīvošanai nederīgu." Tiesa secinājusi, ka tas vien, ka dzīvojamā telpa ir bojāta un tādēļ pieteicējas sadzīves apstākļi neatbilda tam, kādi tie bija pirms avārijas, nebija pietiekams pamats lūgt pašvaldībai sniegt neatliekamo palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā. Līdz ar to tiesa secinājusi, ka pieteicēja neatbilda likumā noteiktajiem kritērijiem pašvaldības neatliekamas palīdzības saņemšanai.

Savukārt sprieduma 11.5.-11.7.apakšpunktā tiesa ir īsumā norādījusi 1999.gada 8.septembra atzinuma, Komunālprojekta atzinuma un Ekspertīzes 1999.gada 9.septembra slēdziena saturu, neveicot šo pierādījumu novērtēšanu un tos savstarpēji nesalīdzinot. Pieteicēja pieteikumā ir norādījusi, ka 1999.gada 8.septembra atzinums ir pretrunā ar Ekspertīzes 1999.gada 9.septembra slēdzienu, tomēr tiesa nav devusi savu vērtējumu šim apstāklim.

Turklāt tiesa spriedumā nav norādījusi, kādēļ tā dod priekšroku pierādījumiem, kas apstiprina atbildētāja pozīciju, proti, ka ēka neatrodas avārijas stāvoklī un tai nepieciešams tikai kapitālais remonts, bet nav ņēmusi vērā un devusi priekšroku pieteicējas iesniegtajiem pierādījumiem, par to, ka ēka, kurā atrodas pieteicējas īrētais dzīvoklis avārijas stāvoklī atrodas. Pieteicēja ir iesniegusi tiesā Ekspertīzes 1999.gada 9.septembra slēdzienu, kas, pieteicējasprāt, apstiprina ēkas atrašanos avārijas stāvokli. Minētā ekspertīzes akta saturu, kā minēts, tiesa ir īsumā atspoguļojusi spriedumā, tostarp, to, ka, lai varētu atsākt ēkas augšējo stāvu ekspluatāciju, jāveic ēkas ielas korpusa kapitālais remonts, ka ēkas ielas korpuss atrodas deformētā stāvoklī un, ņemot vērā, ka bez ielas korpusa kompleksa kapitālā remonta tas nav ekspluatējams, šī ēkas daļa uzskatāma par avārijas stāvoklī esošu.

[9.3] Administratīvā procesa likuma 103.panta otrā daļa noteic, ka tiesa administratīvajā procesā, pildot savus pienākumus, pati (*ex officio*) objektīvi noskaidro lietas apstākļus un dod tiem juridisku vērtējumu (..). Administratīvā procesa likuma 150.panta pirmā daļa noteic, ka iestādei jāpierāda tie apstākļi, uz kuriem tā atsaucas kā uz

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

savu iebildumu pamatojumu. Savukārt šā panta ceturtā daļa noteic, ka, ja administratīvā procesa dalībnieku iesniegtie pierādījumi nav pietiekami, tiesa savāc tos pēc savas iniciatīvas.

Tiesa atzinusi, ka Rīgas domes rīcībā esošie pierādījumi ir bijuši pietiekami pārsūdzētā lēmuma pieņemšanai. Tomēr, Administratīvo lietu departaments atzīst, ka tiesa nav noskaidrojusi un pārbaudījusi pierādījumu saturu, ar ko pamatoti pārsūdzētie lēmumi, līdz ar to tiesa pēc būtības nav pārbaudījusi, vai minētie pierādījumi bija pietiekami pārsūdzēto lēmumu pieņemšanai.

Pieteicēja 2000.gada 29.decembrī, vēršoties ar iesniegumu Rīgas domē, bija norādījusi, ka 1999.gada 8.septembra apsekošanas aktā un Ekspertīzes 1999.gada 9.septembra slēdzienā ietvertie fakti un secinājumi ir pretrunīgi. Rīgas dome 2001.gada 10.janvāra vēstulē Nr.4.1.11-16/284/2000, atbildot uz pieteicējas iesniegumu, atzina, ka par šīm pretrunām nepieciešams pieprasīt skaidrojumu Rīgas pilsētas būvinspekcijai un no Rīgas domes Komunālā departamenta Dzīvokļu pārvaldes nepieciešams saņemt skaidrojumu par motīviem, kuru dēļ pieteicējai ir atteikts piešķirt citu dzīvojamo platību. Saņemot atbildi no minētajām institūcijām, tika pieņemts Izpilddirekcijas 2001.gada 8.februāra un Rīgas domes 2001.gada 8.marta lēmums, kuros norādīts, ka 1999.gada 8.septembra apsekošanas aktā ir atļauta ēkas ekspluatācija un nav pamata apšaubīt Starpresoru komisijas kompetenci, kā arī atbildību par šo lēmumu un to pārskatīt. Tomēr šajos lēmumos nav atspoguļots Rīgas pilsētas būvinspekcijas un Rīgas domes Komunālā departamenta Dzīvokļu pārvaldes skaidrojumu saturs.

Administratīvo lietu departaments konstatē, ka lietas materiālos minētie skaidrojumi – Rīgas domes Komunālā departamenta Dzīvokļu pārvaldes 2001.gada 25.janvāra atbilde Nr.1.13.2/667$_6$ (99) ar tai pievienoto dokumentu kopijām un Rīgas pilsētas Būvinspekcijas 2001.gada 1.februāra atbilde Nr.36-1.15.4 –, no kuriem Rīgas domes amatpersonas secinājušas, ka nav iespējams izpildīt pieteicējas lūgumu atzīt ēku un pieteicējas īrēto dzīvokli par avārijas stāvoklī esošiem, nav atrodami. Līdz ar to tiesa nav noskaidrojusi un pārbaudījusi to pierādījumu saturu, uz kuru pamata iestāde pamatojusi personai nelabvēlīgu administratīvo aktu, tostarp, vai Rīgas dome pēc būtības bija noskaidrojusi pieteicējas norādītās būtiskās atšķirības 1999.gada 8.septembra apsekošanas aktā un Ekspertīzes 1999.gada 9.septembra slēdzienā attiecībā uz ēkas atrašanos avārijās stāvoklī.

[9.4] Administratīvā procesa likuma 178.pants noteic, ka ekspertīzi lietā nosaka gadījumos, kad lietā nozīmīgu faktu noskaidrošanai nepieciešamas speciālas zināšanas zinātnē, tehnikā, mākslā vai citā nozarē, bija arī jāapsver jautājums par iespēju nozīmēt

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

lietā ekspertīzi, lai noskaidrotu, vai uz administratīvā akta izdošanas brīdi ēka atradās avārijas stāvoklī.

Administratīvo lietu departaments uzskata, ka, ņemot vērā šā sprieduma 9.2. un 9.3.apakšpunktā minētos apstākļus, gadījumā, ja apelācijas instances tiesa nonāktu pie secinājuma, ka lietā esošie ekspertīzes slēdzieni un apsekošanas akti atrodas savstarpējā pretrunā, apstākļu objektīvai un pilnīgai noskaidrošanai būtu jāapsver iespēja izmantot Administratīvā procesa likuma 178.pantā noteiktās tiesības, proti, nozīmēt ekspertīzi lietā.

[10] Ievērojot iepriekšminētos argumentus, Administratīvo lietu departaments secina, ka apgabaltiesa pieļāvusi procesuālo tiesību normu pārkāpumu un šāds pārkāpums varēja novest pie nepareizas lietas izspriešanas.

[11] Tiesa norādījusi, ka pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas laikā nepastāvēja tādi apstākļi, kuru dēļ pieteicējas aizņemtā dzīvojamā telpa bija uzskatāma par dzīvošanai nederīgu. Tiesa atzinusi, ka tas vien, ka dzīvojamā telpa ir bojāta un tādēļ pieteicējas sadzīves apstākļi neatbilda tam, kādi tie bija pirms avārijas, nebija pietiekams pamats lūgt pašvaldībai sniegt neatliekamo palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā. Līdz ar to tiesa atzina, ka pieteicēja pārsūdzēto lēmumu pieņemšanas laikā neatbilda likuma „Par valsts un pašvaldību palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 13.panta 1.punktā noteiktajiem kritērijiem pašvaldības neatliekamās palīdzības saņemšanai.

Minētā tiesību norma noteic, ka par tādām personām (ģimenēm), kuras valstij un pašvaldībām neatliekami jānodrošina ar īres dzīvokļiem, jāuzskata personas (ģimenes), kuru aizņemtā dzīvojamā māja, dzīvoklis vai dzīvojamā telpa ir kļuvusi nederīga apdzīvošanai stihiskas nelaimes gadījumā vai, ja ēku konstrukcijas ir avārijas stāvoklī. Ņemot vērā, ka konkrētajā lietā nav strīda par to, ka dzīvojamā māja, dzīvoklis vai dzīvojamā telpa nav kļuvusi nederīga apdzīvošanai stihiskas nelaimes gadījumā, Administratīvo lietu departaments atzīst, ka apgabaltiesai atbilstoši minētajai tiesību normai bija jānoskaidro, vai ēka, kurā atrodas dzīvoklis, ir avārijas stāvoklī, kas būtu pietiekams pamats atzīt, ka pieteicēja atbilst minētajā tiesību normā noteiktajiem kritērijiem dzīvokļa piešķiršanai. Tomēr Administratīvo lietu departamenta ieskatā apelācijas instances tiesa nepamatoti faktisko apstākļu izvērtējumu konkrētās tiesību normas piemērošanai sašaurinājusi līdz pieteicējas aizņemtā dzīvokļa atzīšanai par avārijas stāvoklī esošu.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Līdz ar to par pamatotu atzīstams kasācijas sūdzības arguments, ka tiesa nepareizi piemērojusi minēto tiesību normu.

[12] Ievērojot iepriekšminētos argumentus, Administratīvo lietu departaments atzīst, ka Administratīvās apgabaltiesas spriedums nav tiesisks un pamatots, tādēļ atceļams un lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 348.panta 2.punktu un 346.panta pirmo daļu Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments

n o s p r i e d a

atcelt Administratīvās apgabaltiesas 2006.gada 16.jūnija spriedumu un nodot lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesai.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs	senators	N.Salenieks
	senatore	V.Krūmiņa
	senatore	I.Skultāne

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com